

ВЕЛОТУРИЗМ ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ
АКТИВНОГО ТУРИЗМУ

Наталія Жарська, Віра Будзин

Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів

Анотація. У статті представлено теоретичний аналіз та узагальнено підходи щодо використання велосипедного туризму у системі рекреаційної діяльності різних груп населення. Здійснено SWOT-аналіз досліджуваного об'єкта, на підставі якого визначено сильні та слабкі сторони, а також потенційні можливості та загрози розвитку велосипедного туризму у Західному регіоні.

Ключові слова: велотуризм, рекреація, рухова активність.

Abstract. The article presents a theoretical analysis and generalizations of approaches to the use of cycling tourism in the recreational activity of different population groups. The SWOT analysis of the object under investigation, which identifies the strengths and weaknesses, as well as potential opportunities and threats to the development of cycling tourism in the Western region, has been carried out.

Key words: cycling, recreation, physical activity.

Постановка проблеми. На сьогодні велосипедний туризм стає дуже популярним видом проведення активного відпочинку. Передова практика вказує на пріоритетне використання подорожей із активним пересуванням, зокрема велосипедом (І. Заседка [2009]; П. Романів [2012]; С. Лазор [2013]). Ця тенденція зумовлена, з одного боку, бажанням людей зберегти навколишнє середовище, оскільки велосипед є одним з найбільш екологічних видів транспорту, а другого боку – бажанням вести здоровий спосіб життя, випробувати свої сили та вдосконалювати можливості [1,2,3].

Дедалі більше людей використовують велосипед для прогулянок, екскурсій та подорожей. При цьому, країнами-лідерами у здійсненні подорожей на велосипеді є Нідерланди та Данія, де частка таких становить 27 % 18 % відповідно. У Європі та США велосипед вподобали навіть політики та зірки. В Україні велосипедний туризм поки що не став масовим видом відпочинку.

Метою було дослідження велосипедного туризму як напрямку розвитку активного туризму.

У процесі виконання наукової роботи було використано такі **методи:** аналіз науково-методичної літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел; метод стратегічного планування (SWOT-аналіз).

Виклад основного матеріалу. Україна має найсприятливіші умови для подорожей на велосипеді. Згідно з рейтингом конкурентоспроможності туристичної галузі, складеним Всесвітнім економічним форумом, Україна за рівнем туристичної привабливості посідає 76 місце серед 140 країн світу [1,2].

Одним із перспективних регіонів в Україні для розвитку та функціонування велосипедного туризму є Західний, який включає Львівську, Івано-Франківську, Закарпатську та Чернівецьку області.

Західний регіон України володіє унікальними природно-антропогенними ресурсами, багатю екосистемою та має велику історико-культурну спадщину. Наявність цих ресурсів створює всі умови для розвитку цього виду туризму, проте наявний ресурсний потенціал досі використовується неефективно [1,2,3].

Проаналізувавши стан та підходи розвитку та функціонування велосипедного туризму, нами здійснено SWOT-аналіз рекреаційного комплексу необхідного для розвитку велотуризму у Західному регіоні. На підставі результатів аналізу нами визначені сильні та слабкі сторони, можливості та загрози розвитку велосипедного туризму.

S (Strengths) – сильними сторонами для розвитку велосипедного туризму у Західному регіоні є: привабливі природні умови та особливості рельєфу; наявність рекреаційних територій та потужного рекреаційного потенціалу, що створює можливості для розширення пропозиції рекреаційних послуг українським і іноземним споживачам; розширення мережі природно-заповідного фонду регіону; наявність значної кількості унікальних туристично-рекреаційних об'єктів та самобутності регіону; вигідне географічне положення прикордонних територій західних регіонів та їх транспортна доступність; безвізовий режим в'їзду та виїзду для українських громадян, громадян країн ЄС та низки інших країн світу, що визначається як сприятливий фактор розвитку в'їзного та виїзного велотуризму; наявність туристичної інфраструктури для велосипедистів; успішний досвід реалізації спільних велопрограм та велопроектів у яких задіяні регіони Західної України; інвестиційна привабливість регіону; значний обсяг надходження коштів від трудових мігрантів; підприємницька діяльність населення.

W (Weaknesses) – **слабкими сторонами** є: недостатня державна підтримка розвитку туризму в Україні; обмежене фінансування туризму; складність процедури узгодження інвестиційних проектів; недостатнє кадрове та методичне забезпечення; відсутність комплексної інформаційної, маркетингової та рекламної підтримки; недостатній розвиток велосипедної інфраструктури; низький рівень культури дорожнього руху; відсутність активної позиції та серйозного ставлення правоохоронних органів до захисту велосипедистів; незнання іноземних мов; відсутність сертифікації послуг закладів розміщення, особливо у приватному секторі;

O (Opportunities) – можливості: зосередження уваги на збереженні туристичних ресурсів регіону; застосування технологій щодо управління розвитком велосипедного туризму в регіоні; реалізація програм розвитку велосипедного руху та велосипедного туризму; залучення інвестицій у модернізацію інфраструктури велотуризму Західного регіону; розробка нових маршрутів та турів; вихід велосипедного туризму та бізнесу на міжнародний ринок; використання світового досвіду в організації, управлінні та просуванні велосипедного туризму в регіоні та Україні; участь у конференціях, семінарах, майстер-класах тощо; покращення технології обслуговування рекреантів.

T (Threats) – загрозами у розвитку велосипедного туризму можуть виступати: нестабільна політична, економічна та соціальна ситуація в Україні; погіршення екологічної ситуації та виникнення надзвичайних; низька якість послуг; конкуренція з боку сусідніх регіонів та держав; не надто привабливий імідж України в очах іноземців; неналежний стан доріг.

З огляду на результати SWOT-аналізу реформування рекреаційного комплексу для розвитку велосипедного туризму вже сьогодні вимагає реалізації таких заходів як:

- розробка генеральної схеми велосипедних маршрутів і об'єктів в ув'язці з міжнародною транспортною мережею з урахуванням прогнозованих потоків туристів;
- ремонт та облаштування автошляхів, оснащення їх сучасними технічними засобами організації та безпеки руху, доведення їх стану до міжнародного рівня;
- проведення зонунання і проектування територій, перспективних для розвитку велосипедного туризму та визначення пілотних районів для розвитку велосипедного туризму;
- проведення сертифікації існуючої велосипедної інфраструктури;
- розробка електронної версії проходження маршрутів;
- створення школи велосипедистів та підготовки інструкторів та консультантів (навчання, тренінги, курси, семінари, стажування, учбово-рекламні поїздки тощо);
- видання підручників та навчальних посібників з велотуризму;
- створення пунктів консультування та допомоги;
- налагодження співробітництва з європейськими країнами, асоціаціями велотуристів у різних містах України та лідерами в розвитку велосипедного туризму для підготовки та обміну досвідом велосипедистів;
- проведення науково-практичних конференцій, семінарів, презентацій з питань розвитку велосипедного туризму;
- розробка заходів (рекламні та PR-кампанії у пресі, на радіо і телебаченні) щодо покращення іміджу регіону, розвитку та популяризації цього виду туризму в регіоні, Україні та за її межами;

- створення інформаційно-туристичних центрів, рекламно-інформаційних пунктів на митних переходах, залізничних та автовокзалах тощо;
- підготовка, друк і розповсюдження рекламно-інформаційних довідників та путівників;

Висновок. Основою для розвитку активного туризму є рекреаційні ресурси, які структурно складаються із різних природних, культурно-історичних, а також соціально-економічних об'єктів і явищ. Отже, для того, щоб велосипедний туризм розвивався необхідно спільними зусиллями органів виконавчої влади, організацій, волонтерського руху налагодити стабільний сервіс, створити цілісний бренд через розроблення нових маршрутів та тематичних турів на основі існуючих географічних, ландшафтних та історичних багатств регіонів та нівелювати загрозу переміщення потоку рекреантів за кордон.

Список використаних джерел:

1. Дяхтяр В. Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму / В. Д. Дяхтяр. – Київ : Наук. світ, 2002. – 201 с.
2. Мельниченко О. А. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні : монографія / Мельниченко О. А., Шведун В. О. – Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2017. – 153 с.
3. Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / авт. кол. : Є. Н. Приступа, О. М. Жданова, М. М. Линець [та ін.] ; за наук. ред. Є. Приступи. – Львів : ЛДУФК, 2010. – 447 с.